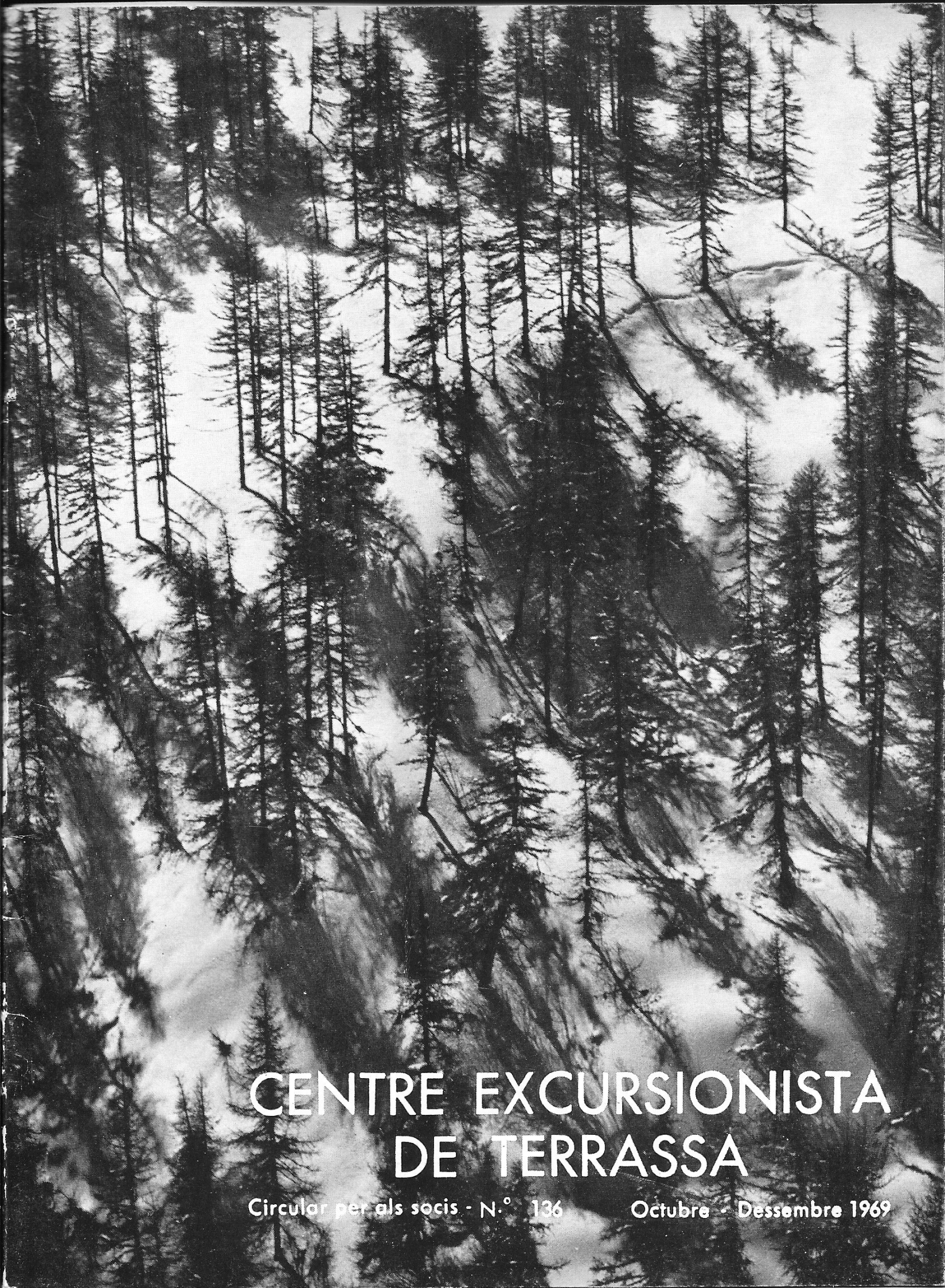

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Circular per als socis - N.º 136

Octubre - Desembre 1969

Sumari:

LA MEVA PRIMERA EXCURSIÓ A SANT LLORENÇ DEL MUNT, per Pau Gorina.

EL VOCABULARI EXCURSIONISTA, per F. Palet i Setó.

ESQUÍ DE MUNTANYA, per Jaume Galofre.

BIBLIOTECA; Relació de llibres entrats.

ELS PRIMERS MIL ANYS D'UNA CIUTAT: ÈGARA, (XIII), per Ramir Masdeu.

CONFESSIÓ DE NADAL, per F. Palet i Setó.

CRÒNICA.

SECCIÓ D'ESQUÍ.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES: El VIII Curset d'Espeleologia, per Enric Prat.

EXCURSIONS REALITZADES.

GRAVAT (interior): "... veig l'avet arrencat del seu medi natural". Foto: Antoni Garriga i Rius.

PORTADA:

"AROLLES A CONTRALLUM"

PRIMER PREMI DE MUNTANYA, DEL XXXIX SALÓ DE FOTOGRAFIA,
XIV DE MUNTANYA, V.^a EDICIÓ NACIONAL.

AUTOR: JAUME FABRÉS I AMORÓS

Adherit a la
F. C. M.
i
F. C. E.

Circular per als socis n.º 136
OCTUBRE - DESEMBRE 1969

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

La meva primera excursió a Sant Llorenç del Munt

Quan jo n'era petitet i feia alguna entremaliadura, el meu avi m'amenaçava amb portar-me a menjar trumfes amb el Janet de La Mola, i recordo, també, que ja més gran, el meu pare amb els seus amics de la "taula del ferro" del Casino del Comerç realitzaren després de complicats preparatius, una marxa a la muntanya de Sant Llorenç del Munt, arribant amb molts esforços fins a Santa Agnès i retornant cansats i extenuats, com si vinguessin de l'altre part del món.

Jo als 19 anys, amb els amics Feliu Figueras, Peret Domingo (el Domingo de la Caixa), Simón fuster, el Vila llançadoraire i Eduard Giralt, que acabava d'arribar de Suïssa, amb una flor de l'Edelweis al trau de l'americana, i exaltant les excel·lències de l'alpinisme, vàreig realitzar la meva primera excursió a la muntanya, que per mi, fou una autèntica revelació.

El dia 20 de maig de l'any 1907, en un carro de fàbrica a la llarga, dels "aprestos" de cal Calé, sortírem a un quart de tres de la matinada, del Passeig, per traslladar-nos fins als Forns de Calç de Matadepera i d'allí a peu per Can Solà del Pla anar pujant cap a Cavall Bernat i continuar fins a la font del Saüc, on en Giralt, que feia de capítost de l'excursió ens convidà i recomanà tastar l'anís, abans de provar l'aigua de la font. Seguïrem pujant fins assolir el cim de la Mola. Eren dos quarts de sis del matí. Allí descansàrem i novament férem beguda, continuant cap a la Cova del Drac, Els

Obits, fins a la font Flàvia, on es feu l'esmorzar amb una costellada (cinc costelles per cap) i amanida, tot saborejant l'aigua d'aquell bassal en el que s'hi movien unes salamandres.

Carenejant per la Sesta de l'Arc, arribàrem a Coll d'Eres i d'aquí a la Cova Simanya i ascendint al turó de Montcau, per deixar-nos caure a La Mata, cap a mig dia. Mentre ens preparaven el dinar, devallàrem a la Font Freda.

El dinar fou d'un arroz, conill i pollastre, pastes, fruita i cafè. A la tarda continuàrem a peu fins a La Barata, on ens esperava el carreter i junts férem berenar i copeta, retornant amb carro fins a Terrassa.

En aquell temps la carretera fins a La Mata, no es trobava encara utilitzable. Recordo també que s'estava construint la de Can Amat a l'Ubach, perquè els dissabtes a la tarda, amb un amic de la classe de l'Escola d'Arts i Oficis, en Manel Sánchez feiem l'excursió fins als voltants del Guitart, per portar el setmanal pels treballadors de les obres de la carretera contractades pel pare de l'amic, el senyor Sánchez, empresari d'obres públiques, que vivia en una casa del Portal de Sant Roc.

El cost total de l'excursió, inclòs esmorzar, dinar, berenar i propina al carreter, fou exactament de set pessetes i mitja.

- - - - -

Tres anys més tard, en un primer pis d'un magatzem del Camí Fondo, es constituïa el Centre Excursionista de Terrassa presidit per n'Eduard Giralt, comptant-me jo com un dels socis fundadors. L'Excursionisme havia entrat en la nostra ciutat, per la porta gran en l'any 1910, fent la seva primera sortida el dia 25 de novembre, amb una visita a Sant Mamet o Ntra. Sra. de Campanyà, entre Rubí i Sant Cugat del Vallès.

- - - - -

Poc podien pensar-se el meu avi i el meu pare, el que amb els anys, seria per a mi, la llavors poc coneguda i menys explorada, muntanya de Sant Llorenç del Munt.

Pau GORINA

EL VOCABULARI EXCURSIONISTA

El 24 d'Octubre passat l'escriptor i gramàtic Sr. N'Albert Jané, ens parlava en el nostre saló d'actes, sobre el tema que encapçala aquestes línies.

Per la seva importància, ens ha semblat oportú reproduir ací les principals observacions fetes pel Sr. Jané en el transcurs de la seva dissertació i que segurament serviran per escriure cada vegada més correctament la nostra llengua:

El vocabulari comentat, es desglosa en tres grans grups:

vocabulari del lèxic excursionista de termes geogràfics

vocabulari del lèxic excursionista internacional

vocabulari del lèxic de l'argot excursionista.

Cal cridar l'atenció sobre la traducció literal que fem del nom de la Federació de Muntanya, que agrupa a totes les entitats excursionistes. La paraula "muntanyisme", no és correcta i per consegüent no figura en el diccionari. Són correctes "muntanyenc", quan es refereix a l'individu que viu a la muntanya i també són bones, "alpinisme" i "escalada" quan ens referim a activitats d'alta muntanya.

Donem doncs ara una ullada al lèxic geogràfic:

Orogràfics:

Serra, serralada (no utilitzar cordillera, que és castellanisme; carena (és una divisòria d'aigües); cresta (quan es tracta d'una d'específica); estrep; serrat; cim (punt culminant de la carena); puig, pic (alpinisme internacional); pujol (puig petit); turó; tossa (puig molt massís); tossal.

Vall (és femení, la vall); ribera; conca; coma (junt amb el nom o topònim); coma (vall elevada) forma femenina de cóm—abeurador—; depressions de les carenes: pas d'un a altre vessant: coll; collada; port (Pirineu); coll (Alps); portella; portilló, bretxa (Alt Pirineu) es refereix a un coll molt enfonsat; forat; pas; trau o treu (arcaic); valls de poca dimensió: sot; clot; clotada; torrentada; afrau (torrentada de difícil accés).

Curs d'aigua: riu; riera; torrent; rierol; congost; gorja (pas del riu entre parets aspres i estretes); gual (pas o curs d'aigua de poca profunditat (no utilitzar vado, que és castellanisme); gorg (clot a la roca); gorges; toll o tolla; pèlag (en sentit figurat); estany; llac; confluència; aiguabarreig. Font; deu; surgència (ull i güell —aranès— importants naixements de rius).

Concavitats: cova; caverna (horitzontals); avenc; pou (verticals); espluga (arcaic) cavitat subterrània; tuta i pou (concavitats concretes); balma; bòfia (dipòsit de glaç).

Climatològics: boira; broma; boirina; calitja (boira llunyana); boira baixa; vent, torb (vent del Nord); calamarsa; la pedra; la gebra; neu; geleres (dipòsit de neu perpètua); congesta (taca, clapa que desapareix a l'estiu); allau; rimaia (paraula alpinista internacional) que és un buit o conca entre la neu i la roca.

Canal; grau; la tartera; couloir (paraula alpinista internacional) zona d'alta muntanya coberta de neu o glaç.

Camí; drecera (camí més dreturer); corriol (camí secundari); rastre; bifurcació; cruïlla. Aquí es va suggerir per part d'un dels assistents la paraula, entreforc, que també és correcta, però més aviat en sentit literari, que no pas descriptiu, geogràficament parlant.

Mapa; plano (mapa detallat); la paraula planell, tan usada, és errònia, ja que és un diminutiu de pla.

També va comentar el Sr. Jané, els topònims, amb noms descriptius d'accidents geogràfics i que per la seva curiositat transcrivim:

La Mola, Montserrat, (muntanya serrada); Pedraforca, Puigllançada, El Far, El Farell, Les Agudes, Montcau (Mont calb); Montcalm (calma, pla elevat); Montagut, Banyoles, Caldes (aigua calenta); Finestrelles (colls, finestres); Puig l'agulla, La clua (lloc tancat). I dintre d'aquests noms, els que les seves denominacions són repetides:

La Calma del Montseny (pla elevat) i del que ara se'n diu Pla de la Calma (pla del pla).

Cova de l'espluga (o sigui la cova de la cova).

Vall d'Aran (Aran en basc, és vall).

Roques de la Quera (Quer o quera, és una roca; paraula d'origen celta; o sigui la roca de la roca).

Queralt (roca alta); Queralbs (roques blanques).

Coll del treu (coll, o sigui coll del coll).

Agulla del gendarme (paraula de l'argot alpinista internacional).

La font de la deu; L'hostal de la guingueta (català antic hostal, cantina); Salt de sallent (salt d'aigua); Coll de port; Riu Ripoll, Riutort, Riuprimer.

I finalment unes orientacions per escriure ortogràficament bé, diversos topònims que ofereixen alguns dubtes:

Campelles, Centelles, Sitges, Banyoles, Pedralbes (tots els plurals, amb la terminació en —es—).

Anoia, Gaià, Moià (No escriure-les amb —y—).

Vic, Collformic, Hostalric (No escriure-les amb —ch—).

Boí, Taüll, Sanaüja (No escriure-les amb —h— intercal·lada).

Balsareny, Balenyà.

I dintre d'aquest grup, criden l'atenció:

Riudecols: no són cols, són còdols.

Riudeperes: no són peres, són pedres.

Llagostera: no és llagosta, és llac.

Si amb aquestes explicacions i aclariments que féu el Sr. Jané en la seva conferència i amb la recopilació que nosaltres ara n'hem fet, serveixen per interessar cada vegada més a tothom a purificar i a enriquir el lèxic propi, ens en sentirem molt ben pagats.

F. PALET I SETÓ

Esquí de muntanya

La pràctica de l'esquí de muntanya, ens mena a paratges on moltes vegades un no pensava pas poder anar-hi. Aquest any també vaig prendre part i per segona vegada a "L'ALTA RUTA DE LA SERRA DE GREDOS", organitzada pel Club Alpí Espanyol, de Madrid, junt amb els meus companys En Jaume Serrat i En Carles Julio, ostentant la representació de Catalunya en aquesta prova d'esquí de fons de muntanya.

La Serra de Gredos està enclavada a uns 60 qm. més enllà d'Àvila i aquest massís situat d'Est a Oest, està constantment castigat pels vents del sud, que bufen per la planúria del Planell Central i que topen amb aquesta barrera natural.

La prova de tres dies de duració, de 65 qm. de recorregut total i de tres campaments sobre neu, fa d'aquesta que sigui una de les més dures de l'especialitat de tot Espanya, doncs durant tres dies no trobes un signe de civilització per arreu i tan sols la tenda de campanya és tot el teu refugi, en aquest període, a més de l'excessiu pes de la motxilla, degut a l'equipatge i els queviures; això fa que les jornades resultin molt esgotadores.

Per això una de les coses importants que tot esquiador haurà de tenir en compte, és la de controlar el pes de tots els atuells que ha de portar a sobre seu i sempre que s'ha de portar una tenda, es busca la més lleugera, que també vol dir que és la més petita. Això té el desavantatge, de que hauran de col·locar-se a dintre tres persones i tot el seu equip personal. Creieu, que és tota una epopeia, que augmenta de volum, quan encara s'hi ha de cuinar. Normalment el menjar va a parar sobre els pantalons d'algú o bé sobre els sacs de dormir.

El "Port del PIC" és el lloc de començ de la cursa, a les vuit del matí, dues hores més tard de l'horari previst, degut a què el

temps estava bastant revolt. A la fi, es dóna la sortida a vint-i-tres equips de diferents llocs de la península. El primer contrafort de 500 m. de desnivell i una pujada molt sobtada, ens mena a dalt d'una carena amb una llargada que semblava no tenia fi i plena de desnivells, entre pujades i baixades, fa que contínuament estem posant i treient "pells", per aprofitar els descensos.

"El Pic del MIGDIA", és el primer control de neutralització, que passem sobre les tres de la tarda. Encara molt llunyà, enmig d'esclarissades boires, veiem el "Pic de la MIRA" lloc on acaba la primera etapa del dia. Més de dues hores i mitja tardem per arribar a lloc; però un cop arribats, encara ens queda una estona més de treball, trepitjant i aplanant la neu, per parar-hi la tenda.

En fer aquesta tasca, és necessari posar-hi molt de compte, ja que si no es fes així, es pot passar una nit molt incòmoda.

Les primeres llums del segon dia ens sorprenen en plena activitat: desmuntar la tenda i procurar fer cabre a la motxilla, tot l'equipatge que d'una manera incomprensible el dia abans hi portàvem. Tot seguit un descens i un flanqueig ens menen al començament d'una forta pujada vers el "Pic del REI MORENZÓN" (2.350 m.), lloc d'un control de puntuació. Si fins aleshores el temps havia estat mitjanament bo, ara comença a estendre's la boira i neva a intervals; l'arribada al cim amb visibilitat gairebé nul·la, ens priva de poguer admirar el "Circ de GREDOS", el lloc més interessant de tot el massís, en l'aspecte d'escalada. Un descens amb neu molt bona, ens porta a baix del "Circ de GREDOS". Més d'una hora ens la passem esperant que millori el temps i de tant en tant, entremig de la boira, admirem el "Pic d'ALMANZOR" i el seu cim, que és el més alt de tot el massís (2.675 m.) i que aquella mateixa tarda caldria pujar, però que degut a la quantitat de neu caiguda i al mal temps no poguérem assolir-lo.

"El ventejador" (El venteadero) és el lloc designat per passar la següent nit. Una forta pujada des de "El Circ" amb neu fins els

genolls per arribar a un coll, on hi bufa molt el vent. En arribar, no podem descansar, torna a nevar bastant fort; parar la tenda ben ràpidament i el més còmode possible, és la nostra única preocupació. El problema era, que si degut a la nova neu caiguda, ens seria possible continuar fins on la cursa estava programada; al dia següent caldria passar "EL BELESAR". Aquesta cresta té uns pendents de neu molt drets que s'han de passar flanquejant i sorgia el perill constant dels allaus.

No ens calgué superar el perill, ja que l'endemà a les cinc del matí, una forta nevada, va ésser l'inici del dia, el director de la prova modificava l'itinerari, ja que en aquelles condicions, era un xic perillós el flanqueig pel "BELESAR".

Plegar la tenda glaçada i plena de neu i recular altra vegada vers "El Circ de GREDOS" per continuar en direcció al refugi del "Club Alpí Espanyol", lloc on es dona per acabada la cursa; continuàrem aleshores fins a les acaballes de la neu per trobar els autocars que ens esperaven, per portar-nos fins a El Barco d'Avila, on tindrien lloc els actes de clausura i allí fou motiu de que entre corredors i organitzadors, s'augmentés aquest punt d'unió i camaraderia que durant la prova va existir.

Per tots aquests motius exposats, fa que servi de "L'ALTA RUTA DE GREDOS" d'enguany, un excel·lent record.

Jaume GALOFRE

Biblioteca

Relació de llibres entrats, per adquisició:

"L'excursionisme", d'En Josep Girona.

"Dels visigots als catalans", d'En Ramón d'Abadal i de Vinyals.

"Pedraforca", d'Agustí Jolis i M.ª A. Simó.

"Crónicas de mi ciudad", d'En Josep Massagué.

"Sant Jaume de Frontenyà", d'En F. Martínez i Solsona.

"Rutas turísticas de Cataluña", d'En F. Gurri i Serra.

"Guia per a conèixer els arbres", d'En F. Masclans.

Els Primers mil anys d'una ciutat: Ègara

(De l'any 300 a. de C. al 700 d. de C.,
períodes ibèric, romà i visigòtic)

XIII

(Continuació)

EL BAPTISTERI VISIGÒTIC BIZANTÍ (Sant Miquel)

Aquest Baptisteri, és molt segur, que en temps del domini visigot, estigués sota l'advocació de Sant Joan Baptista, però al suprimir-se el Bisbat, i no ésser ja necessari un edifici exprofés per a conferir el baptisme, es decidí, canviar-lo de funció i per consegüent de patronatge, convertint-lo com abans hem dit, en capella funerària, posada ara sota la protecció de Sant Miquel Arcàngel, jutjador de difunts. Es de planta quadrada, amb una distribució interior en creu grega. Els sostres són tots de volta, uns en quart d'esfera i els altres d'aresta. Una cúpula cobreix la part central, i l'àbsida és en forma poligonal a l'exterior i d'arc de ferradura per dins, seguint les característiques de l'època, força semblant a l'aula del pròxim Sant Cugat del Vallès, que fou trobada en les excavacions fetes no fa molts anys,

dins l'àmbit del claustre cugatenc.

El baptisteri, té una cripta, en forma de "cella trichora" de naturalesa catacumbària, a l'igual que les que hi ha en la Basílica de Segòbriga o en la Seu de Palència. Aquesta cripta, no podia tenir funcions de baptisteri femení o d'infants, com moltes vegades s'ha suposat, ja que les seves reduïdíssimes dimensions ho neguen rodonament. Més aviat, serviria, per contenir les relíquies d'algun Sant màrtir, que els fidels veneraven a través d'una finestreta "fenestrella", que comunicava la cripta amb la part superior interna de l'edifici, obertura que encara avui existeix. La cúpula és sostinguda per vuit columnes, dotades de les corresponents bases, capitells i àbacs. Tot és d'una gran heterogeneïtat, cosa que demostra palesament, que fou construït aprofitant materials d'altres edificacions més antigues, sistema que com hem referit abans, és ben característic del temps visigot o barbre.

Quatre columnes, les de fust més fi, es suposa, procedeixen del primitiu baptisteri, altres dues, molt bé podrien ser les que aguantaven l'arc triomfal de la basílica paleocristiana. Els capitells de pilastre, són romans, així com els que foren mutil·lats per ajustar-los al menor diàmetre de les canyes que els sostenen. Els capitells de les columnes que ocupen el centre de la part de llevant i ponent, són visigòtics. Tots els capitells descrits són d'ordre corintí més o menys degenerat. Els restants, corresponen a un ordre compost degeneradíssim, i per tant pertanyen al període visigòtic més tardà.

Aquests edificis, en els països que gaudien d'una major riquesa, les parets interiors, acostumaven estar revestides per grans peces de marbre, o decorades amb vistosos mosaics, com encara podem veure en els magnífics temples de Ravenna.

La piscina d'aquest baptisteri, per la immersió baptismal, fou descoberta a l'any 1906 —com ja abans hem referit—, per en Josep Puig i Cadafalch, i es localitzà, naturalment, en la part central de les columnes que aguanten la cúpula. Es suposa que aquesta piscina tenia un perfil octogonal, ja que les restes del paviment trobat no permetrien evidenciar-ho. Els fornàculs

necessaris per passar del cimbori de forma quadrada a la secció circular de la cúpula, són quasi exactes als de Sant Vidal de Ravenna, edifici que data igualment del segle VIè.

Els portals d'entrada, originalment eren tres. L'entrada principal, estava situada en la façana de la banda de ponent, avui cegada. Les altres dues portes, es troben en el punt mig de les façanes del costat nord i sud.

Tots els accessos a l'edifici, tenien la mateixa forma rectangular, i eren d'iguals dimensions. Una grossa pedra, servia de dintell, sostingut per brancals fets amb grans carreus. En la porta principal, sembla notar-s'hi l'empremta deixada per un frontó que la coronava.

L'entrada avui, sols pot fer-se pel cantó de migdia, i aquesta obertura, és un veritable atemptat a la dignitat i respecte que tant mereix aquest excepcional i sens parió edifici. L'actual portal és un vergonyós "pastiche" molt propi per a masia catalana, i que convindria desmontar com més aviat millor restituint-li la seva puresa original.

El baptisteri, estava emmarcat per una galeria porticada, que abraçava les tres façanes, a excepció del cantó de l'absida.

Altres braços de galeria, enllaçaven els tres edificis, la Cate-

dral amb el Baptisteri, i aquest amb el "Martyrium" o Basílica menor, avui església de Sant Pere. Gràcies a aquests complements arquitectònics, les cerimònies religioses que obligaven al bisbe, clerecia i fidels, a traslladar-se d'un edifici sagrat a l'altre, podia realitzar-se amb tota comoditat, sense haver de sofrir les intemperàncies meteorològiques de l'exterior. Restes del "podium" formador de la referida galeria porticada, i del paviment que cobria el seu terra, són encara ben visibles al redós del Baptisteri de Sant Miquel.

De les pintures murals visigòtiques existents en les àbsides del Baptisteri i església de Santa Maria, més endavant en tractarem amb la convenient extensió i detall.

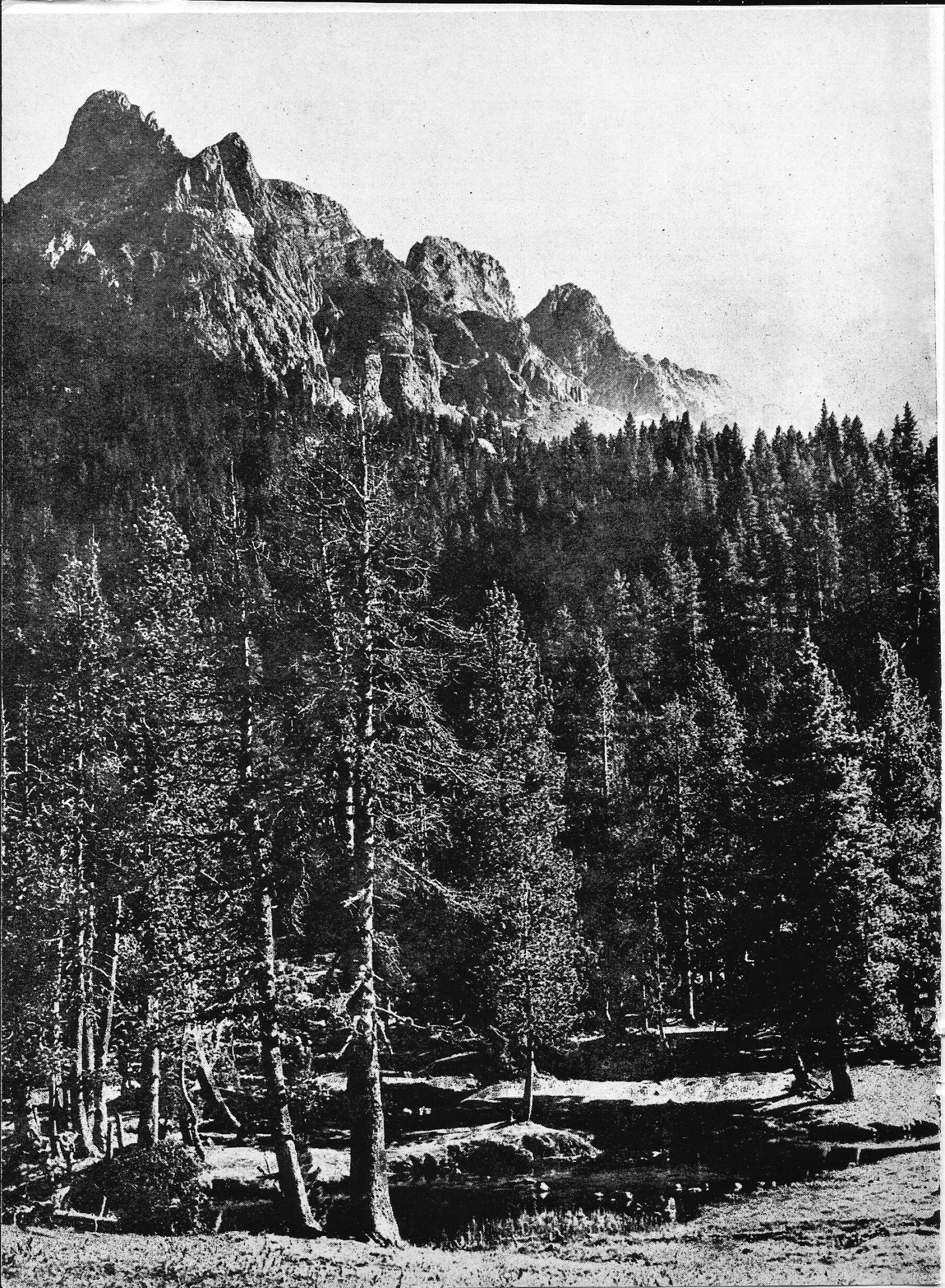
El Baptisteri de Sant Joan, avui sota l'advocació de Sant Miquel, ha sofert desperfectes de consideració al llarg dels seus mil cinc-cents anys d'existència. No passen desapercebuts els testimonis de les importants reparacions efectuades en algunes parts de l'edifici. L'arc de descarga, que és ben visible en la façana occidental, està fet amb un maó de factura netament àrab, com també és possible ho siguin, les faixes de rajoles de petit gruix, que es

veuen en l'interior de la part baixa de l'angle sud-oest.

Una reparació d'aquest tipus, feta pels musulmans, o millor dit, dintre el temps del seu domini, és una altra prova evidentíssima de que l'edifici, ja existia amb anterioritat a la seva arribada, o sigui que aquest senzill detall confirma novament el seu indiscutible origen visigot.

Els arcs peraltats que recolzen sobre les columnes, podien haver estat originalment de ferradura, —tal com suggereix el Sr. Pau Gorina— i és possible que dins l'edat mitjana, fos suprimida la perllongació de la circumferència per volguer treure-li el mal suposat regust musulmà, que equivocadament molts encara creuen veure-hi, essent substituïda la pedra escapçada per faixes de maó. En quant als afegits més moderns, com són els contraforts que apuntalen l'edifici, les desagradables conseqüències dels quals hem ja abans llargament comentat, creiem, convindria suprimir-los o almenys modificar-los d'aital forma, que mai més poguessin ser motiu de desorientació, evitant que un autèntic edifici visigòtic del segle VIè., sigui confós i catalogat erròniament com d'arquitectura de tradició carolíngia o asturiana.

Ramir Masdeu i Castellet

Còpia

Confessió de Nadal

Em moc arran de terra
com un cuc. No tinc lleure
de mirar aquell Estel,
que'm fa l'ullet penjat al cel.

Sols veig l'avet arrencat
del seu medi natural.
Ell canta la ferocitat
de qui ha occit l'arbre més alt.

No puc parlâ-Us i em dol.
La pressa és el meu mal,
i amb Vós no dialogo. Parlo sol.

Feu-me l'ànima blana, xica
i qui sap si aquest Nadal
Us parlaré una mica.

F. PALET I SETÓ

← "...veig l'avet arrencat del seu medi natural".

Foto: Antoni Garriga i Rius

Crònica

ACTES I CONFERÈNCIES:

3 d'Octubre: Projectió de pel·lícules, cedides per l'Institut Francès de Barcelona. "La medicina al servei de l'esport", "La mirada de Picasso". En aquesta mateixa jornada, inicial del present curs 1969-70, s'efectuà el repartiment de premis de la VIII Marxa excursionista local de regularitat per muntanya; XXXVIII Diada de Germanor i del XXXIX Saló de Fotografia.

10 d'Octubre: Sessió de diapositives en colors. Acte inicial del 1er. Curs d'Excursionisme destinat als Escolars de 14 a 16 anys.

17 d'Octubre: Celebració del VII Concurs Social de diapositives en color, impressionades durant les vacances del 1969. Es presentaren 15 col·leccions. Resultà guanyador de la Medalla de plata el Sr. En Virgili Vera i Junyent i de la de bronze el Sr. En Josep Piera i Queralt.

24 d'Octubre: El Sr. N'Albert Jané, dissertà en el nostre saló, sobre el tema "El vocabulari Excursionista". Oferim en aquest mateix número de la nostra circular, una recopilació del parlament del Sr. Jané que resultà molt interessant.

7 de Novembre: El nostre consoci Dr. Josep M.ª Arias i Ventalló, ens oferí "La Serralada Blanca del Perú", conferència acompanyada de diapositives en color i projectió d'un film super 8. El Dr. Arias durant les últimes vacances estiuenques visità la regió andina del Perú. Convisqué amb els guies indígenes d'aquelles superbes muntanyes, acampà al peu de les geleres i trespàs per entre els penya-segats abruptes. "L'Amèrica que jo he vist", títol del film que presentà ens donà a conèixer diversos aspectes del Perú incaic, de la ciutat perduda del Machu Pichu, la selva del riu Urubamba i una visió de l'actual Río de Janeiro.

14 de Novembre: Acte organitzat conjuntament amb l'Agrupació de Pessebristes de la nostra ciutat. Sessió de diapositives en colors, comentaris i col·loqui a càrrec del Sr. N'Albert Monràs, soci de l'esmentada Agrupació, el qual ens parlà del pessebre commemoratiu del XXV aniversari de la fundació de l'esmentada entitat.

19 de Novembre: Sessió de diapositives en color, presentades conjuntament, obtingudes en el darrer campament social de vacances a la Regió de Vallhiverna. Es projectaren 12 col·leccions de diapositives i dues pel·lícules del campament. També foren presentades dues pel·lícules sobre diverses sortides d'esquí de muntanya, impressionades durant la temporada, per consocis nostres.

26 de Novembre: Projectió de pel·lícules de 16 mm. de tema d'esquí, que foren gentilmente cedides per l'Oficina Nacional del Turisme Suís.

28 de Novembre: Sessió de cinema amateur a càrrec del nostre consoci Sr. N'Agustí Fabra, el qual presentà diverses pel·lícules de temes muntanyencs, impressionades des de l'any 1929 i següents. Aquesta sessió va despertar gran expectació, tota vegada que les pel·lícules del Sr. Fabra, són veritables arxius vivents del nostre Centre. Llàstima que una inoportuna avaria de l'aparell elevador del voltatge del fluid elèctric, ens privà de veure la resta del programa. No obstant, esperem poder-les veure en una altra sessió, més endavant.

29 de Novembre: Acte del repartiment de Premis i Trofeus del XXX Campionat Local d'Esquí, durant el transcurs del sopar que tingué lloc en el Saló Imperial de la nostra ciutat.

5 de Desembre: El nostre consoci Sr. En Jaume Fabrès, ens obsequià amb una projecció de pel·lícules. "Festa dels Guies de Chamoni 1969", "Alguns aspectes de la tardor al Pirineu", "Els 4.000 del Valais", reportatge comentat del campament del C.A.F. a Zinal i de set escalades alpines en aquesta regió suïssa. De nou el Sr. Fabrès tingué la gentilesa de brindar-nos aquestes visions inèdites dels Alps i del nostre Pirineu i que el nombrós públic assistent a la vetllada, agrai vivament.

Secció d'Esquí

El dia 29 de Novembre proppassat es celebrà en el Saló Imperial el sopar de "Benvinguda a la neu", en el transcurs del qual es repartiren els premis del XXX Campionat Local d'Esquí. Fou projectada una pel·lícula titulada "Les neus de Grenoble" dels Jocs Olímpics d'hivern, últims. Aquest film havia estat cedit per l'Institut Francès, de Barcelona. Els assistents foren molt nombrosos.

Classificacions: Habilitat gegant: 1er. Joan Cirera, 2on. Jaume Roura, 3er. Jaume Rambla, 4rt. Josep Segués, 5è. Marc Bacardit, 6è. Robert Casamayor, 7è. Francesc Burgos, 8è. Lluís Ambrós, 9è. Frederic Bellots, 10è. Ramon Casas i 11è. Josep Aced.

Femenina: 1^a. Rosa Vilanova, 2^a. Montserrat Jorba, 3^a. Paulina Ballbè i 4^a. Rosa Barba.

Infantil: 1er. Josep Jorba, 2on. Joan Castelló, 3er. Jordi Bacardit, 4art. Antoni Castelló, 5ena. Anna Escudé, 6ena. Mariona Ballbé.

Veterans: 1er. Jaume Fabrès i 2on. Jordi Serra.

Habilitat especial: 1er. Francesc Bacardit, 2on. Joan Costa, 3er. Joan Cirera.

Femenina: 1^a. Montserrat Jorba, 2^a. Paulina Ballbè i 3^a. Mariona Ballbè.

Secció d'Investigacions Subterrànies (S. I. S.)

EL VIIIè. CURSET D'ESPELEOLOGIA

Tal i com s'havia anunciat, el dia 16 d'Octubre proppassat, va començar amb una classe teòrica el 8è. curset d'espeleologia organitzat per la Secció d'Investigacions Subterrànies del nostre Centre, que amb gran èxit acabà el passat dia 21 de Novembre amb una conferència a càrrec del President de l'Equip de Recerques Espeleològiques del Centre Excursionista de Catalunya, senyor Oleguer Escolà, el qual presentà la campanya nacional de l'E.R.E.

Durant el curs, es realitzaren tres conferències, totes elles d'interès dintre del camp de l'espeleologia. Varen ser: la de "Geologia" a càrrec del senyor Joaquim Gràcia de l'Escola Catalana d'Espeleologia; la "d'Iniciació a la espeleologia" pel nostre President de la Secció, senyor Joan Batlle i la de "Bioespeleologia", pel senyor Oleguer Escolà, de l'E.R.E.

Les sortides pràctiques es desenrotllaren a diferents massissos de la nostra regió, com són: Sant Llorenç, l'Ordal, Garraf i Mont-

serrat. Així donàrem a conèixer als cursetistes diferents tipus de regions, totes elles on predominen en més quantitat les coves i avençs.

Degut al crescut nombre de cursetistes, es formaren tres grups assessorats per tres monitors cada grup i realitzaren diferents exploracions cada un. S'exploraren onze cavitats diferents. Cal destacar per la seva importància els Pouetons de Montserrat (150 m.), els Esquirols de l'Ordal (200 m.) i l'Espluga de Sant Llorenç (130 m.) utilitzant-se un total de 300 m. d'escala i 350 m. de corda.

Acabat el curset es féu una petita enquesta als cursetistes, de la qual oferim un petit resum.

MIQUEL ALTIMIRES: El curset m'ha semblat interessant en tots els seus aspectes. Opino que s'hauria de prolongar la seva durada, dos o tres diumenges més. Les sortides fer-les quinzenals i no setmanals com ara. Crec que així hi hauria més participants.

SALVADOR VIVES: Gràcies al curset i als seus organitzadors, he conegut llocs on mai havia estat. Tinc idea, ara, de com és Garraf i l'Ordal i també dels seus avençs. He quedat molt complagut de l'ambient de germanor que ha imperat, cosa que els que fa poc que som socis del Centre, hem notat més. També admiro la voluntat i dedicació de tots els monitors i que consti que no és cap raspallada. Resultaren interessants els temes de las classes teòriques. Crec que hi faltava no obstant una o dues introduccions a la Topografia.

En les pràctiques m'hauria agradat veure alguna "despenjada" i fer algun "rappel". En resum, tot m'ha agradat i ara que ja el tenim acabat, el curset, és quan el trobo a faltar.

JOSEP MIRALPEIX: L'organització del VIIIè. curset m'ha semblat molt bé. Els monitors s'han ofert en tot moment, per poder resoldre qualsevol qüestió que es plantegés.

En quant als cursetistes, no ha existit un companyerisme, en el sentit del mot. A l'hora de marxar, en el moment de la tornada, en els àpats. Demanaria per un altre curset, que els monitors, no es reservessin en el seu paper i que per contra, fossin uns cursetistes més. Arreglar en tot moment aquestes petites diferències. Gràcies.

Relació dels que prengueren part en el curset:

Monitors

Ballbè, Paulina
 Batlle, Joan
 Blanch, Pau
 Camí, Joan
 Centelles, Manuel
 Estella, Joan
 Mesallés, Salvador
 Prat, Enric
 Ripoll, Antoni
 Ruiz, Alfons

Acompanyants

Cos, Concepció
 García, Francesc
 Garcia, Rosa M.^a
 Molina, Carles
 Ruiz, Enric

Cursetistes

Altimires, Miquel
 Arbonès, M.ª Pilar
 Bacardit, Jordi
 Biosca, Ramon
 Brunet, Josep M.^a
 Castella, Dolors
 Centelles, Jaume
 Comes, Jaume
 Garcia, Marc
 Gener, Montserrat
 Gracia, Jacint
 Gutiérrez, Pere
 Marcet, Jordi
 Masana, Jordi
 Miralpeix, Josep
 Navarro, Angels
 Serra, Antoni
 Verderi, Josep
 Verderi, Pere
 Vilanova, Ricard
 Vives, Joan
 Vives, Salvador
 Zapater, Francesc

Desitjem a tots molt bona sort.

Enric PRAT

Excursions realitzades

Solament es relacionen les que es comuniquen a la Vocalia.

Mes de Setembre: Travessa Vidrà-Bellmunt-Torelló, per Anna M.ª Flores, Isabel Fonte, Antònia i Teresa Alavedra, Ramon Sans, Domènec Prat, J. Grau, Ferran Lozano i Josep M.ª Cervelló.

24 al 27 Setembre: Maranges-Refugi Engorgs-Pedraforca-Refugi Engorgs-Puigpedrós-Puigcerdà, per Antoni i Joaquim Prunés.

25 al 29 Setembre: Excursió al pic de Midi d'Ossau; efectuant el següent itinerari: Sallent de Gállego, Gabàs, parc nacional i llac de Bious-Artigues, refugi de Pombie, coll Suzón, ascensió al pic de Midi d'Ossau (2.885 m.) i retorn per Olorón, Jaca i visita al santuari de Sant Joan de la Penya, per Jaume Altimira, Salvador Martí i Rosa Torreblanca de Martí.

29 i 30 Setembre: Pic Estanys Forcats (2.845 m.), Tristanya i Serrat (Andorra), per Jaume Fabrès, esposa i amics del C.E.C.

Octubre: Llac de Noedes i Serra de Madres, Pic Montroig (2.855 m.), Vall de Cuanca i Noarre, Llacs Naorte i Certescans, Pic de Certescans (2.940 m.), Montcalm (3.070 m.), Pica d'Estats (3.143 m.) amb travessa francesa de Rioufred i Vall de Barz, Artigue i Auzat, per Jaume Fabrès, esposa i amics del C.E.C.

1 al 3 de Novembre: Barranc de Mascuin, Llac Cotiella, Anyiscle (Aragonés), per Jaume Fabrès, esposa i amics del C.E.C.

1 i 2 de Novembre: Núria-Carança, per Anna M.ª Flores, Isabel Fonte, Jaume Serrate, Eduard Ballbè, Josep Gasol, Ramon Sans i Ferran Lozano.

ESCALADA:

15 al 17 d'Agost: "Gran mur del pic Rodó" via GESAM, 1.ª absoluta (Regió Estanyet) per Albert Altet i Pere Buixasa.

31 d'Agost: "Boleta del portell estret" via Iglesias (Montserrat), per Josep M.ª Freixas i Jaume Serrat; 1.ª local.

6 i 7 de Setembre: "Banya gran del boc" via GEDE (Regió Estanyet), per Alfred Martínez, Joaquim Prunés, Josep M.ª Freixas, Manuel Tudó i Jaume Serrat.

7 de Setembre: "Cavall Bernat" via oest (Sant Llorenç), per Joan Batlle, Alfons Ruiz i Josep Aced.

21 de Setembre: "El bolet" —sostre— (Regió Camarasa), per Albert Altet i Robert Casamajor; 1.ª local.

"El puro" via diédre (Regió Camarasa), per Manuel Tudó i J. M.ª Freixas.

"L'Encantada i Bessona superior" (Regió Camarasa), per Montserrat Galí, Rosa i Teresa Alavedra i Jaume Serrat, acompanyant Núria Planchat.

12 d'Octubre: Escalada d'època al Cavall Bernat de Montserrat (via normal), per Manuel Tudó, Alfred Martínez, Albert Altet, Josep M.ª Freixas, Jaume Galofre, Jaume Serrat i Ramon Vilalta. Gran nombre d'assistents. Commerativa de l'aniversari de la seva primera ascensió.

1 i 2 de Novembre: "Roca de l'ordiguer" (Cadí) via Anglada-Cerdà, 1.ª local i 5.ª absoluta, per Josep M.ª Freixas i Manuel Tudó.

2 de Novembre: "L'encantat petit" (Sant Maurici) via Feiner (Regió Pallars), per Delfí Feiner, Josepa d'Ullés i Francesc Ullés.

1 a 3 de Novembre: "Pic Rodó" via Nord-oest (Regió Estanyet), per Albert Altet i Pere Buixasa.

9 de Novembre: "El Dard" (Regió La Riba) Tarragona, 1.ª local, per Bru Arnavat del C.E.T. i amic.

1er. CURS D'EXCURSIONISME DESTINAT ALS ESCOLARS DE 14 A 16 ANYS:

26 d'Octubre: 1.ª sortida, La Mata-Matadepera, com a inici del curset.

9 de Novembre: 2.ª sortida, Grup A al Montseny, interès de la sortida: Botànica. Grup B a Sant Salvador de les Espases, interès de la sortida: Orientació.

ESPELEOLOGIA:

14 de Setembre: Avenc de Sant Jaume i Avenc de la Falconera (Sant Llorenç), per P. Verderi, J. Verderi i R. Vilanova.

12 de Novembre: Avenc del Llest (Sant Llorenç), per J. Camí, P. Verderi, J. Verderi, J. Centelles i R. Vilanova.

5 de Novembre: Avenc Subils Godoy (Sant Llorenç), per P. Verderi, J. Verderi, J. Centelles i R. Vilanova.

5 de Novembre: Cova del Manel (Sant Llorenç), per A. Serra, S. Vives i R. Pizà.

12 de Novembre: Avenc Falconera (Sant Llorenç), per A. Serra, R. Pizà i M. Altimires.

29 i 30 de Novembre: Excursió col·lectiva a la cova de la "Rabosa" (Mora d'Ebre), 27 assistents.

31 d'Octubre, 1 i 2 de Novembre: Assistència al IV Campament Regional d'Espeleòlegs a Capafons (Serra de Prades), E. Prat, S. Mesallés i R. Vilanova.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Carretera Martorell, 58

Telèfon 2981488

**CARLES
ALTIMIRA**

Treballs de Fusteria industrial i per a la Construcció.
Especialitzat en la construcció d'esquís d'encàrrec.
Reparacions i lloguer d'esquís.

Carretera de Montcada, 59 - Telèfon 297 50 76 - T E R R A S S A

deportes **aneto**

Major, 36 - Telèfon 297 30 47

es complau en oferir a la seva distingida clientela les seves
seccions d'esports:

**FUTBOL - PATINATGE - PING-PONG - HOCKEY - TENIS
BASQUETBOL - ALPINISME - ESQUI - BOXA - FRONTÓ
ARMERIA, etc., etc.**

*En el nostre comerç trobarà un extens assortiment de material
nacional i estranger a preus popularíssims amb garantia de
qualitat*

Deportes Alpinos

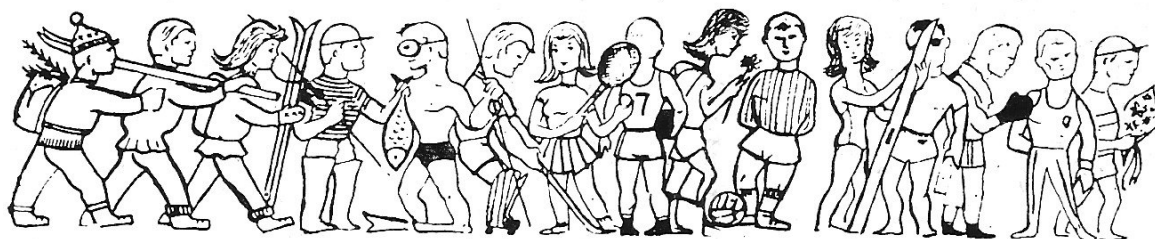
li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT.

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

FOTOS

francino

Plaça Espanya, 13

Telèfon 297 28 33

TERRASSA